

Zápis ze zasedání Výboru pro sociální politiku, rodinu a péči konaného dne 19. 2. 2024

Místo a čas konání: Rytišská, BEZO, online (platforma Webex), 10:00 – 12:30

Přítomné členky/členové výboru

Jméno	Organizace
1. Čubanová Kamila	Byznys pro společnost
2. Hašková Hana	Sociologický ústav AV ČR
3. Kalíšková Klára (online)	CERGE-EI
4. Kodyšová Eliška (online)	APERIO – Společnost pro zdravé rodičovství
5. Kolínská Rut <i>místopředsedkyně</i>	Zakladatelka hnutí mateřských center
6. Kubátová Barbara (online)	KVOP
7. Marksová Michaela	Women for Women
8. Opletalová Magda	Fokus Praha
9. Paloncyová Jana (online)	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
10. Rosenbergerová Olga	Asociace TRIGON
11. Talpa Lukáš <i>místopředseda</i>	Liga otevřených mužů
12. Tomšej Jakub	Právnická fakulta UK
13. Vohlídalová Marta (online)	Sociologický ústav AV ČR
14. Wichterlová Lada <i>ředsedkyně</i>	Gender Studies
15. Zelená Taťána	MPSV

Omluvené členky/členové výboru

1. Ezzeddine Petra	FHS UK, SIMI
2. Formánková Dita	Czechitas
3. Holomčík Radek	Ministerstvo zemědělství
4. Kunášková Jiřina (online)	MPSV
5. Madejová Marie	Koordinační a informační středisko pro osoby se zdravotním postižením a seniory
6. Nestěrová Jaroslava	ČMKOS
7. Simerská Lenka	MPSV
8. Schneider Jan	Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
9. Trlifajová Lucie	Centrum pro společenské otázky – SPOT, Sociologický ústav AV ČR
10. Zajíčková Drahomíra	Mendelova univerzita v Brně

Z celkového počtu 25 členek a členů Výboru pro sociální politiku, rodinu a péči (dále jako „Výbor“) bylo přítomno 15 osob s hlasovacím právem. Výbor byl usnášeníschopný po celou dobu konání.

Hosté/Hostky

1. Jirková Kateřina	Ministerstvo práce a sociálních věcí
2. Traore Júsaf	Ministerstvo práce a sociálních věcí

Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Sekretariát“):
Andršová Amálie, Fajmonová Veronika, Šafařík Radan, Zvolská Tereza

1) Úvod a schválení programu

L. Wichterlová informovala o plánovaném programu, který byl následně jednomyslně schválen členstvem. Výbor byl usnášeníschopný.

Návrh programu – Výbor pro sociální politiku, rodinu a péči 19. 2. 2024, 10:00 – 12:30	
1. Úvod a schválení programu	L. Wichterlová, členky a členové Výboru
2. Informace o plnění úkolů	Sekretariát
3. Představení změn dávkového systému	K. Jirková (MPSV)
4. Představení návrhu tezí zákona o sociálních pracovnících a povoláních	J. Traore (MPSV)
5. Aktuální vývoj v oblasti rodinné politiky - Koncepce předškolní péče - Příprava "flexibilní" novely zákoníku práce	J. Kunášková, T. Zelená (MPSV)
6. Shrnutí výstupů studie zaměřené na společenské postoje k emancipaci žen (<i>České ženy v roce 2023</i>)	M. Marksová (Institut SOLVO)
7. Návrhy NERV k vyššímu dlouhodobě udržitelnému ekonomickému růstu	Sekretariát, Členky a členové Výboru
8. Různé	Členky a členové Výboru

2) Informace o plnění úkolů

T. Zvolská informovala o plnění úkolů. Byl přijat podnět apelující na změnu výpočtu financování tzv. firemních školek a pokračují přípravy na podnětu k genderovým aspektům konsolidačního balíčku. Na jednání byl přizván zástupce MPSV, J. Traore, aby referoval o tezích návrhu zákona o sociálních službách. Co se týče zařazení bodu k přípravě zákona o ochraně dětí a rodin, zástupkyně MPSV se zúčastní příštího jednání, neboť příprava zákona je stále v rané fázi.

3) Představení změn dávkového systému

K. Jirková představila připravovaný redesign dávkového systému. Stávající systém je zastaralý a vyžaduje proto hlubší revizi. V rámci revize dojde ke sloučení čtyř dávek – přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Současně s revizí je řešena digitalizace dávek. Navržený systém si klade za cíl zvýšit motivaci k příjmu prací, bude proto zaveden nový nástroj – „pracovní bonus“. Cílem revize je zefektivnit dávkovou pomoc státu, destigmatizovat a zpřístupnit pomoc státu těm, kteří ji potřebují a podpora pracujících rodin.

Prezentaci z jednání nebylo možné sdílet členstvu, informace aktuálně dostupné veřejnosti jsou uvedeny na stránkách MPSV.¹

V rámci diskuze členstvo ocenilo digitalizaci, která může vést k destigmatizaci a urychlení vyplácení dávek. Naopak kriticky se postavilo k provazbě čerpání dávky na školní docházku dítěte, nebo na podmínku pracovní aktivity rodičů či evidence na úřadu práce. Upozornilo, že tyto kroky budou v důsledku trestat děti, na které by měly být dávky poskytovány.

Návrh materiálu bude členstvu zaslán poté, co bude vložen do meziresortního připomínkového řízení.

4) Představení návrhu tezí zákona o sociálních pracovnících a povoláních

J. Traore nastínil harmonogram přípravy zákona o sociálních pracovnících a povoláních. Zákon by měl do konce dubna jít do vnitřního připomínkového řízení. Návrh se neustále vyvíjí a přítomné proto informoval, že prezentované informace pravděpodobně nejsou finální. V aktuální podobě zákon definuje sociální práci a jak by měla probíhat. Definuje osobu sociálního pracovníka (pracovnice) a jejich činnosti. Nově bude dle zákona možné, aby sociální pracovník (pracovnice) mohl být osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). Bude připravena i prováděcí vyhláška, kde budou stanoveny minimální standardy sociální práce. Vyhláška by rovněž měla reflektovat etický kodex. Nově by měla být povinnost supervize u každého sociálního pracovníka či pracovnice, nikoliv jen u některých typů sociální práce. Měly by také být srovnány povinnosti sociálních pracovníků (a pracovnic), aby byla práce jasně definovaná a bylo zřejmé, co sociální práce je (a není). V pozdější fázi by měl vzniknout registr sociálních pracovníků a pracovnic.

M. Opletalová se dotázala, zda dojde ke změně definice činnosti sociálního pracovníka/pracovnice, resp. pracovníka/pracovnice v sociálních službách.

J. Traore informoval, že toto je stále předmětem diskuze.

O. Rosenbergerová se dotázala, zda zákon řeší i rozdíly v odměňování sociálních pracovníků a pracovnic.

J. Traore informoval, že zákon se tímto nezabývá.

L. Wichterlová uvedla, že Výbor téma řeší především v souvislostech s nerovnostmi v odměňování. Výbor by rád, aby se téma řešilo a dotázala se, zda je možné, aby v této věci byl nápomocný.

J. Traore informoval, že oddělení, které má na starosti, aktuálně provádí analýzu financování sociálních služeb.

Na základě diskuze se členky a členové shodli, že bude zpracován podnět, který vyjde z původního konceptu, a který bude apelovat na analýzu rozdílů v odměňování sociálních pracovníků a pracovnic. Případný další podnět by byl navázán na tuto analýzu.

T. Zvolská připraví koncept podnětu a následně ho rozešle pracovní skupině (M. Opletalová, L. Wichterlová, O. Rosenbergerová, J. Schneider).

5) Aktuální vývoj vývoj v oblasti rodinné politiky

Koncepce předškolní péče

¹ Blíže viz https://www.mpsv.cz/documents/20142/7095934/reVIZE_socialnich_davek_final.pdf/cac01111-3cbb-1224-cb7f-a3db7c7b70bf a také https://www.mpsv.cz/documents/20142/7095934/TZ_revize_socialnich_davek_05022024.pdf/21144260-5e93-c1f1-160e-f37b4bd2f280

J. Kunášková se omluvila z jednání, bod byl přeložen na příští jednání.

Příprava "flexibilní" novely zákoníku práce

T. Zelená informovala, že tzv. flexibilní novela zákoníku práce reaguje na *transpoziční novely zákoníku práce a některých dalších zákonů (Zákon č. 281/2023 Sb.)*². Jejím cílem je rozvolnění pracovně-právních vztahů, odtud „flexibilní“. Novela je součástí plánu legislativních prací na rok 2024 a měla by být předložena do konce května. Účinnost novely je plánována od 1. 1. 2025, je ale možné, že se proces protáhne, pak by byla účinnost od 1. 7. 2025.

T. Zelená dále informovala o procesu vzniku novely, do které byly zapojeny politické strany, odborníci a odbornice na pracovní právo a zástupci a zástupkyně zaměstnavatelů a odborů. Aktuálně je návrh předmětem veřejné diskuze především z důvodu zavedení možnosti výpovědi bez udání důvodu. T. Zelená přiblížila, za jakých podmínek by k tomuto případně mělo dojít, jako jsou změny ve výši odstupného. Z opatření relevantních vzhledem k činnosti Výboru je diskutována úprava §47 tak, aby měli rodiče vracející se po rodičovské dovolené nárok na stejné pracovní místo do 2 let věku dítěte. Konceptně nicméně toto opatření do novely nezapadá a je proto otázka, zda bude ponecháno.

E. Kodyšová se dotázala, zda se uvažuje o zjednodušení administrativy v souvislosti s dohodami konanými mimo pracovní poměr. V praxi se ukazuje, že nová úprava je administrativně zatěžující, což vede k tomu, že jsou lidé takto pracující často nuceni k přechodu na živnostenský list. V důsledku se tak jejich pozice na trhu práce ještě zhoršila.

T. Zelená uvedla, že tyto administrativní povinnosti vznikly transpozicí směrnic (viz výše) a jsou nejčastěji zmiňovány v souvislosti s povinným rozvržením pracovní doby. V připravované novele zákoníku práce je navržena úprava, dle které by bylo po domluvě možné, aby si osoby pracující na dohody rozvrhovaly pracovní dobu samy. Současně již ministerstvo připustilo výklad aktuálně platného znění zákoníku práce, dle kterého si osoba pracující na dohodu rozvrhne pracovní dobu sama, zaměstnavatel jen eviduje pracovní dobu.

B. Kubátová v souvislosti s tématem flexibility uvedla, že za problematickou považuje praxi, kdy je ženám v průběhu druhé mateřské vypláceno méně, pokud v průběhu čerpání změnily zaměstnavatele. Ženy se obvykle (mezi rodičovskými pauzami) vracejí na částečné úvazky, což může být při výpočtu další mateřské znevýhodňující. Uvedla, že systém by měl být motivující pro alespoň částečný návrat na trh práce a při výpočtu mateřské by se mělo vycházet z vyššího příjmu.

T. Zelená uvedla, že toto se týká úpravy nastavení nemocenského pojištění a v novele zákoníku práce tedy není řešeno. V širším kontextu by nicméně mělo být v zájmu MPSV se tímto zabývat.

L. Wichterlová uvedla, že by se tento problém netýká aktuálního dění, bylo by dobré, kdyby k této věci Výbor zaujal stanovisko.

B. Kubátová i v návaznosti na doporučení NERV draft podnětu navrhne.

O. Rosenbergerová se dotázala na možnost ověření podepsání *prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob*, např. v podobě databáze, která by byla dostupná zaměstnavatelům.

T. Zelená uvedla, že taková platforma se nepřipravuje, nicméně tato oblast se řeší i v souvislosti s dohodami o provedení práce. V návaznosti na úpravy, které byly zavedeny

² transpozice směrnice 2019/1152 o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v EU (směrnice TPWC); transpozice směrnice 2019/1158 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob (směrnice WLB).

v rámci tzv. konsolidačního balíčku došlo ke změnám v odvodech v případě, že bylo uzavřeno vícero dohod. Měl by vzniknout registr, ve kterém budou dohody evidovány, neví však, zda bude součástí i tato informace.

T. Zvolská se v návaznosti na dříve přijatý podnět Výboru³ dotázala, zda flexibilní novela zavádí také povinnost dřívějšího přijetí zaměstnance či zaměstnankyně po MD/RD v případě, že u ní/něj vznikly vážné důvody (např. se stali sólo rodiči).

T. Zelená uvedla, že novela s tímto nepočítá. Částečně tyto situace nicméně řeší předchozí transpoziční novela zákoníku práce, dle které by měli rodiče dopředu nahlásit plánovanou délku čerpání rodičovské s tím, že žádost je možné podávat opakovaně.

6) Shrnutí výstupů studie zaměřené na společenské postoje k emancipaci žen (České ženy v roce 2023)

M. Marksová prezentovala výsledky studie zaměřené na společenské postoje, kterou realizovala agentura IPSOS. Studie byla založena na dotazníku, který obsahoval set 57 otázek zaměřených na oblasti jako jsou genderové role a emancipace, ženy v politice, feminismus aj. Závěry druhého výzkumu budou prezentovány na příštím jednání, které bude zaměřené na přípravu zákona o právech dítěte.

7) Návrhy NERV k vyššímu dlouhodobě udržitelnému ekonomickému růstu

T. Zvolská představila opatření, která jsou relevantní ve vztahu k činnosti Výboru, konkrétně karty zaměřené na zvýšení zaměstnanosti rodičů (12)⁴ a zajištění dostupnosti zařízení předškolního vzdělávání a péče o děti (13)⁵

H. Hašková v reakci na opatření blíže diskutovala tyto oblasti:

- **Podpora nepřenositelné části rodičovské dovolené (12):**
U opatření, které cílí na zvýšení zaměstnanosti rodičů konstatovala, že by bylo záhodno akcentovat střídání rodičů, resp. **zavedení nepřenositelné části rodičovské**;
- **Podpora vyšší dostupnosti zařízení péče o děti (13):**
Co se týče nároku na místo v zařízení péče o děti/předškolního vzdělávání uvedla, že souhlasí s tím, aby nárok vznikl ode dne, kdy dítě dosáhne 3 let, nikoliv od 1. září po dosažení tohoto věku. Dále vznesla otázku **nárokovosti** zařízení péče o děti/předškolního vzdělávání **od 2 let věku** dítěte. Uvedla, že je žádoucí **provázat systém MD/RD s dostupností těchto zařízení**;
- **Revize systému dávek (6)⁶**
V návaznosti na diskuzi o dávkovém systému reflektovala také kartu č. 6. Uvedla, že nepovažuje za šťastné podmiňování sociálních dávek pracujícím rodičem, či tlakem na aktivizaci /rekvalifikaci. Příspěvek na dítě takto podmíněn není a obává se, že bude mít **negativní dopad na děti v rodinách, kde rodiče nepracují**.

³ Blíže viz jednání Výboru ze dne 28. 11. 2022 <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/sladeni-pracovniho-a-soukromeho-zivota/Zapis-z-jednani-vyboru-dne-7-11-28-11-22-fin.pdf>

⁴ Opatření z karty č. 12: Zkrátit maximální dobu čerpání rodičovské ze 4 na 3 roky. Sladit či dokonce sloučit RP a PPM s možností full-time čerpání do dvou let věku dítěte s možností volného střídání rodičů. Po druhém roce věku dítěte by byla standardně dostupná institucionální péče o děti (viz níže).

⁵ Opatření z karty č. 13: Problém lze do velké míry vyřešit míry jednorázovou vlnou investic do dobudování nedostatečných kapacit v dotčených lokalitách. Analýza nákladů a výnosů ukazuje, že tato investice se z dlouhodobého pohledu pro veřejné rozpočty finančně neutrální nebo dokonce pozitivní (předpokládá se, že s kapacitami půjde ruku v ruce i kvalita předškolní péče, výchovy a vzdělávání). K tomu je třeba připočíst vyšší kvalitu života rodičů a větší motivace k rodičovství.

⁶ Karta č. 6 Dávkový a sociální systém motivující k práci a využití lidského kapitálu

H. Hašková rovněž vyjádřila obavu ohledně možnosti výpovědi bez udání důvodu, zvláště v případě osob na rodičovské dovolené.

T. Zelená doplnila, že v těchto případech zůstane zachována tzv. ochranná doba, kdy není možné dostat výpověď v průběhu MD/RD, či na nemocenské.

L. Wichterlová s ohledem na čas vstoupila do diskuze s tím, že jde o téma, kterému by se měl Výbor ještě věnovat, případně připomínky reflektovat, až bude návrh v meziresortním připomínkovém řízení.

Dále členstvo diskutovalo okolnosti připravované revize dávkového systému.

M. Opletalová akcentovala potřebu vzniku výzkumu (kvalitativní sondy), která by se zabývala tím, proč lidé nepracují/nemohou pracovat a jak situaci změnit.

H. Hašková uvedla jako příklad osoby v exekuci, které jsou vlivem okolností často nuceny pracovat mimo oficiální infrastrukturu.

K. Kalíšková v souvislosti s představenými návrhy revizí dávkového systému uvedla, že by bylo záhodno blíže definovat zranitelné domácnosti. Doplnila ale, že Výbor aktuálně nedisponuje celým materiálem a je proto záhodno počkat na konkrétní návrh.

L. Wichterlová v závěru shrnula podněty, kterými by se měl Výbor do příštího jednání zabývat:

- Analýza odměňování sociálních pracovníků a pracovníc (podnět z minulých jednání)
- Změny ve výpočtu peněžité pomoci v mateřství při druhém a dalším dítěti (B. Kubátová navrhne draft)
- Stanovisko k doporučením NERV k vyššímu dlouhodobě udržitelnému ekonomickému růstu (sekretariát ve spolupráci s E. Kodyšovou, H. Haškovou, L. Talpou a L. Wichterlovou)
- Revize dávkového systému a „flexibilní“ novely zákoníku práce – materiály budou členstvu zaslány na základě meziresortního připomínkového řízení.

8) Různé

Bod různé nebyl diskutován.

Shrnutí úkolů pro Sekretariát a členky a členy Výboru:

1. **Zpracování podnětů – analýza odměňování sociálních pracovníků a pracovníc, změny ve výpočtu peněžitě pomoci v mateřství, stanovisko k dokumentu: Návrhy NERV k vyššímu dlouhodobě udržitelnému ekonomickému růstu**

Zodpovídá: Sekretariát, členky a členové Výboru

Termín: Příští jednání Výboru

2. **Na příští jednání Výboru přizvat zástupkyni MPSV/ÚV ČR k zákonu o ochraně dětí a podpoře rodin**

Zodpovídá: Sekretariát

Termín: Příští jednání Výboru

Podněty obdržené po jednání Výboru

3. **Zařadit na program jednání Výboru bod k nedostupnosti dat v oblasti rodinné politiky a rovnosti žen a mužů**

Zodpovídá: Sekretariát

Termín: Příští jednání Výboru

4. **Zařadit na program jednání Výboru bod k Výši výživného**

Zodpovídá: Sekretariát

Termín: Příští jednání Výboru

Zapsala: Tereza Zvolská (Sekretariát Výboru)

Schválila: Lada Wichterlová (předsedkyně Výboru)